

Osallisuuden haasteet ja mahdollisuudet Itä-Suomessa

Kansalaistoimijalähtöinen kehittäminen
ESR+ hakuinfot

Teemu Leskelä ja Varpu Wiens

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke – Sokra

Sokra tukee ja koordinoi Euroopan sosiaalirahaston toimintalinjan 5 hankkeita rahoituskaudella 2014 -2020.

Yli 530 hanketta eri puolilla Suomea vuodesta 2014 alkaen.

Osallisuuden edistämisen mallit, työkalut (osallisuusindikaattori, osallisuuden apukysymykset) ja tutkimustulokset on koottu thl.fi/sokra verkkosivuille.

Nostoja Itä-Suomen lehtijutuista

Savon Sanomat (16.8.2021) Piispa Jari Jolkkosen Kolumni: Suomi jakaantuu – miten se estetään? ([Suomi Jakaantuu, piispajarijolkkonen.fi](https://www.savon.fi/juoksu/2021/08/16/piispa-jari-jolkkosen-kolumni-suomi-jakaantuu-miten-se-estetaan/))

”Tulos on Itä-Suomen kannalta karu. Melkein itku pääsi, pelkkien tilastojen edessä! Eri vertailuissa Itä-Suomi kuuluu huono-osaisuuden kärkeen....Toivon, että Itä-Suomen maakuntien ja kuntien johto perehtyy sovellukseen. Se voi auttaa päätöksenteossa. Ei luovuteta. Taistellaan!”

Savon-Sanomat (21.10.2021) Pääkirjoitus ”Hyvinvointi lisääntyy ainakin työtä tekemällä ” ([pääkirjoitus, savonsanomat.fi](https://www.savon.fi/juoksu/2021/10/21/paakirjoitus-savonsanomat-fi/))

Savo Sanomat (16.10.2021 5:00 | Päivitetty 5.11.2021 14:00) ”Ruokakasseille on kysyntää Savossa, eriarvoistuminen näkyy leipäjonossa” ([Paikalliset, savonsanomat.fi](https://www.savon.fi/juoksu/2021/10/16/ruokakasseille-on-kysyntaa-savossa-eriarvoistuminen-nakyy-leipajonossa/))

Savon Sanomat (14.7.2020) Uusi sovellus paljastaa: Pohjois-Savo on Suomen huono-osaisimpia alueita – pohjalukemien Varkaus hyvä esimerkki ongelmien kampittamisesta. ([paikalliset, Savon Sanomat](https://www.savon.fi/juoksu/2020/07/14/ uusi-sovellus-paljastaa-pohjois-savo-on-suomen-huono-osaisimpia-alueita-pohjalukemien-varkaus-hyva-esimerkki-ongelmien-kampittamisesta/))

”Osallisuus on sitä, että ihminen kokee olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta. Hän tulee kuulluksi itsenään, ja vaikuttaa elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin.”

Miksi osallisuutta kannattaa edistää?

- Osalliseksi itsensä kokeva ihminen on taipuvainen tekemään omaa ja toisten hyvinvointia palvelevia ratkaisuja.
- Osallisuus on edellytys yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi palveluissa ja päätöksenteossa.

Osallisuuden kokemus mahdollistaa hyvinvointia ja työllistymistä edistäviä valintoja

- Osallisuuden kokemuksella on vahvat yhteydet hyvinvointiin.
- Heikoimmassa asemassa olevien osallisuuteen kannattaa panostaa, koska pienikin investointi voi lisätä yksilön uskoa toimintamahdollisuuksiinsa: pystyvyyden tunnetta, tunnetta merkityksellisyydestä, uskoa tulevaisuuteen ja kokemusta yhdenvertaisuudesta.

Kriittiset kohdat

- Suunnitelmallisuutta syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseksi ja poistamiseksi
- Osallisuustoimenpiteiden seuranta, arviointi ja nivoutuminen kokonaisuuksiin
- Tunnistaa keiden osallisuutta edistetään → kaikkien heikoimmassa asemassa olevien tavoittaminen
- Yhteinen näkymä osallisuudesta ja toimenpiteistä -> yhteistyörakenteet sovitaan alueellisesti yhteistyössä kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa

Luovat ja luontolähtöiset menetelmät vahvistavat osallisuutta

Ihminen saa etäisyyttä arkeensa, uudenlaisia näkökulmia ja merkityksellisyyden kokemuksia.

Tavallisesta poikkeava toiminta, kuten luontolähtöiset tai luovat menetelmät, voivat innostaa ihmisen muutokseen. Tämä koskee sekä asiakasta että ammattilaista.

**KUMINA – TYÖHÖN JA
KOULUTUKSEEN VALMENTAVA
KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA**

- Yhdistyksissä toteutettavassa kuntouttavassa työtoiminnassa työskennellään oikeassa työympäristössä.
- Tavoitteena on, että asiakas siirtyy vuoden kuluessa kohti työtä tai koulutusta.
- Työllistämispolkuun ei tule katkoksia, vaan tarvittu apu saadaan yhdellä kertaa.

Osallisuuden palasen kuvaus ja arvio:
[Kumina – työhön ja koulutukseen
valmentava kuntouttava työtoiminta
\(Innokylä.fi\)](#)

Osa kokonaisuutta: [Pitkään työttömänä
olleiden työllistymisen tuki \(Thl.fi\)](#)

LUONTOLÄHTÖINEN KUNTOUTUS

Luontolähtöinen kuntoutus tarjoaa kyvykkyyden kokemuksia ja merkityksellisen yhteisön työelämän ulkopuolella oleville. Toiminnan lähtökohtana on asiakas-ohjaaja-valtasuhteen tiedostaminen. Tämä näkyy voimavarakeskeisyytenä ja tasavertaisena kumppanuutena.

Osallisuuden palasen kuvaus ja arvio: [Luontolähtöinen kuntoutus \(Innokylä.fi\)](https://www.innokyla.fi)

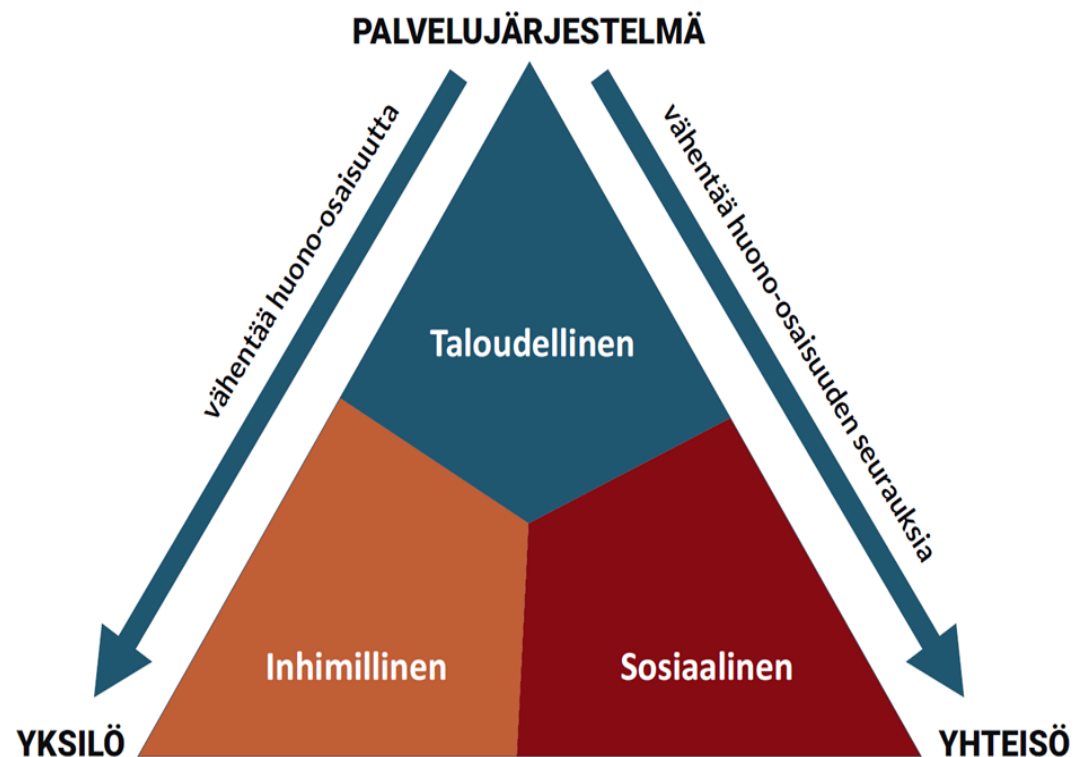
[Osa kokonaisuutta: Luovat menetelmät vahvistavat osallisuutta \(Thl.fi\)](https://www.thl.fi)

Hyvinvoinnin laumasuoja

- Kaikista huono-osaisimmat eivät pidä itsestään ääntä.
- Jos ihmiset eivät tule kuulluksi, he eivät välttämättä sitoudu yhteisiin tavoitteisiin.
- Ongelmien esiin nostaminen on tärkeää, jotta niihin voidaan puuttua alueellisten toimijoiden yhteistyöllä.

Muutos on mahdollinen kun ihmiset kokevat ymmärtävänsä ja hallitsevansa tapahtumia, ja kokevat ne mielekkäiksi. Toinen edellytys muutokseen on se, että ihmisillä on käytettävissään riittävästi tietoja, taitoja ja resursseja.

Huono- osaisuus Suomessa karttasivusto

- Huono-osaisuuden ulottuvuuksista kehitetty Huono-osaisuus Suomessa –karttasivusto ([karttasivusto, diak.fi](https://karttasivusto.fi))
- Lähestymistapana inhimillinen, sosiaalinen ja taloudellinen ulottuvuus – ns. huono-osaisuuden kolmio
- Pohjana Sotkanetin tilastojen kolmen vuoden keskiarvot (2018 -2022) mediaanisuhteutettu erojen havainnollistamiseksi (vertailuarvo 100 = Suomen keskitaso).
- Hyvinvointialue-, seutukunta- ja kuntatasot (Manner-Suomen 293 kuntaa) sekä postinumeroalueet.
- ”Problems are messages” –Shakti Gawain

Yhteystiedot

thl.fi/sokra

Varpu Wiens
Asiantuntija
Varpu.wiens@diak.fi
050 5053 622

Teemu Leskelä
Aluekoordinaattori
teemu.leskela@diak.fi
050 3411 989

SOSIAALISEN OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN KOORDINAATIOHANKE – SOKRA

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto